

ЛУБИЛЕЈ 20 ГОДИНА
УДРУЖЕЊА ТУРИЗМОЛОГА СРБИЈЕ

НАУЧНО-СТРУЧНИ СИМПОЗИЈУМ
„ТУРИЗАМ КРОЗ САРАДЊУ“

ЗБОРНИК АПСТРАКАТА

03. ОКТОБАР 2025.

Земун, Београд

ГЕОГРАФСКИ ИНСТИТУТ
„ЈОВАН ЦВИЈИЋ“
СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

СРБИЈА
Зоживи!

ОДСЕК УЖИЦЕ
АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
ЗАПАДНА СРБИЈА

Уз подршку Министарства науке, технолошког развоја и иновација
Републике Србије

ИЗДАВАЧ/PUBLISHER

УДРУЖЕЊЕ ТУРИЗМОЛОГА СРБИЈЕ

Студентски трг 3/3, Београд, Република Србија

УРЕДНИЦИ/EDITORS

Др Александра Терзић, Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ

Проф. др Сања Павловић, Универзитет у Београду – Географски факултет

Др Никола Тодоровић, Универзитет у Београду – Географски факултет

РЕЦЕНЗЕНТИ/REVIEWERS

Проф. др Невена Ђурчић, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду

Проф. др Марко Јоксимовић, Универзитет у Београду – Географски факултет

Проф. др Билјана Петревска, Факултет за туризам и пословну логистику,
Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Сев. Македонија

ТИРАЖ/CIRCULATION

50

ШТАМПА/PRINTED BY

ТИОГРАФИКПЛУС D.O.O.

ISBN: 978-86-908310-0-5

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17184065>

Научни скуп је финансиран средствима Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије.

Овај Зборник је лиценциран под **Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0)** лиценцом.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.en>

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

Проф. др Сања Павловић, Универзитет у Београду – Географски факултет
Др Александра Терзић, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ
Др Никола Тодоровић, Универзитет у Београду – Географски факултет
Проф. др Марија Белиј Радин, Универзитет у Београду – Географски факултет
Др Радомир Стојановић, Академија струковних студија Западна Србија
Проф. др Снежана Штетић, Међународна истраживачка академија наука и уметности

НАУЧНИ ОДБОР

Проф. др Сања Павловић, Универзитет у Београду – Географски факултет
Проф. др Невена Ђурчић, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду
Проф. др Снежана Милићевић, Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи
Др Радмила Јовановић, Институт за економику пољопривреде
Др Олгица Миљковић, Туристичка организација Србије
Др Жељко Бјељац, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ
Проф. др Добрица Јовичић, Универзитет у Београду – Географски факултет
Проф. др Марија Белиј Радин, Универзитет у Београду – Географски факултет
Др Ана Јовичић Вуковић, Висока пословна школа струковних студија Нови Сад
Др Александра Терзић, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ
Проф. др Ђорђе Чомић, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду
Проф. др Љиљана Косар, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду
Др Јована Бранков, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ
Др Слободанка Станков, Академија струковних студија Западна Србија
Проф. др Марко Јоксимовић, Универзитет у Београду – Географски факултет
Др Дуња Демировић Бајрами, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ
Др Снежана Гагић Јараковић, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду
Др Стефан Денда, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ

Вида Јоловић и Миона Мандић Споменици и идентитет локалних заједница: Зграда Генералштаба као туристичка атракција Београда	48
Бранко Радељић и Слободанка Станков Улога локалне заједнице у развоју манифестационог туризма: Међународни дечији фестивал фолклора „Лицидерско срце“	51
БУДУЋНОСТ ТУРИЗМА КРОЗ НОВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ	
Радмила Јовановић Од података до дестинације: иновативни приступи развоју винског туризма у Србији	54
Билјана Петревска Туризам и нове технологије: Изазови за одрживи развој	57
Сњежана Гагић Јараквић, Маја Паунић, Весна Вујасиновић и Матеја Станојевић Примена вештачке интелигенције у угоститељству	60
Никола Јоцић Религија, туризам и технологија: ходочашће као хибридно искуство	62
Марина Весић Носталгични туризам: интерактивна шетња Београдом	66
Катарина Марић Трансформација туризма кроз примену дигитал твин технологије: Случај Кјота (Јапан)	68
Мирослав Ал. Мешановић Од четботова до динамичког одређивања цена: преглед нових технологија у туризму	69
Андријана Мирковић Свитлица и Невена Ђурчић Значај дигиталног маркетинга за развој руралног туризма	71

ТУРИЗАМ И НОВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ: ИЗАЗОВИ ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

Проф. др Билјана Петревска²⁷   ORCID 0000-0002-1238-4158

Факултет за туризам и пословну логистику, Универзитет Гоце Делчев, Штип, Северна Македонија

Ово истраживање има за циљ да истражи трансформативни утицај нових технологија – посебно вештачке интелигенције (AI) и анализе великих података на туристичку индустрију, истичући њихову значајну улогу у обликовању будућности туризма док уједно представљају и шансе и изазове одрживом развоју. Туризам као један од најбрже растућих економских сектора, све више је повезан са дигиталним иновацијама, која тежи да преобликује начине дизајна туристичких производа, њихову промоцију и менаџмент. Интеграција нових технологија трансформише искуства посетиоца, управљање дестинацијом, оперативну ефикасност, и самим тим утиче на еколошке, социјалне и економске диманзије овог сектора. У основном фокусу ове студије је анализа како вештачка интелигенција (AI) унапређује предвиђање потражње и персонализованих туристичких искустава и оцењивање њихове примене у одрживом туризму. Ова тежња је вођена двома истраживачким питањима: Прво, могу ли нове технологије суштински допринети одрживом туристичком развоју? Друго, које потенцијалне ризике или препреке могу угрозити постигнуће циљева одрживог развоја услед брзог технолошког унапређења?

Како би се истражила ова питања, студија усваја методологију концептуалног прегледа. Ово укључује синтезу релевантне академске литературе, пословних извештаја, и основних оквира развојних политика које се баве интеграцијом технологије у туризму. За разлику од емпиријских студија базираних на квантификацији података, овај концептуални оквир нуди теоријску и стратешку перспективу намењену пружању свеобухватног разумевања стејхолдерима о томе како иновације могу промовисати туризам који је еколошки одговоран, друштвено инклузиван и економски одржив. Оакав приступ омогућава шире разматрање системских изазова и могућности које отвара дигитална трансформација у различитим

---

²⁷ petrevska.biljana@yahoo.com

туристичким контекстима и размерама. Налази откривају да вештачка интелигенција (AI) и аналитика великих података представљају моћне алате за унапређење одрживог туризма. Самим тим што омогућавају прецизније предвиђање туристичке тражње, ове технологије помажу дестинацијским менаџерима да ублаже штетне ефекте прекомерне посећености кроз бољу дистрибуцију туристичких токова у времену и простору. Ова оптимизација смањује еколошку деградацију осетљивих екосистема и културног наслеђа. Ипак, интеграција технологије такође поставља изазове који захтевају координисане одговоре.

Како би се позабавила овим питањима, студија се залаже за модел управљања који би укључио мулти-стејхолдерски приступ, заједничким ангажовањем власти, приватног сектора, локалних заједница и цивилног друштва. Сарадња на свим нивоима је неопходна за ефикасно усаглашавање технолошких иновација циљевима одрживог туризма. Примена паметних маркетиншких стратегија заснованих на вештачкој интелигенцији може промовисати одговорно понашање у туризму, оптимизовање ресурса и побољшати конкурентност дестинације уз бригу за очување локалних интереса.

Теоретски, рад доприноси дискурсу одрживог туризма тако што позиционира нове технологије као интегралне компоненте системске одрживости, а не посматра их као пуке покретаче економског раста. Практично, доноси корисне увиде за креаторе политика, лидере у индустрији и програмере који желе да спроведу одговорну дигиталну трансформацију у туризму. Закључујемо да нове технологије представљају значајан потенцијал за подршку одрживом развоју туризма, али реализација њихових потенцијала зависи од уравнотеженог приступа који проактивно управља друштвеним, еколошким и управљачким проблемима. Будућа истраживања треба да дају приоритет испитивању дугорочних утицаја усвајања нових технологија и развоју адаптивних механизма управљања који су способни да одговоре на брзу технолошку еволуцију, на крају подстичући отпоран, одговоран и иновативан туризам.

Кључне речи: дигитална трансформација, одрживи развој, управљање подацима, туризам, вештачка интелигенција (AI)

TOURISM AND NEW TECHNOLOGIES: CHALLENGES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Prof. Biljana Petrevska, Ph.D.

This research examines the transformative impact of emerging technologies, specifically artificial intelligence (AI) and big data analytics, on the tourism industry and their role in promoting sustainable tourism. The study highlights how these technologies improve demand forecasting, personalize travel experiences, and optimize visitor flows, thereby reducing environmental pressures on fragile ecosystems and cultural sites. It also addresses the challenges posed by technology integration, emphasizing the need for multi-stakeholder governance models involving governments, private sectors, local communities, and civil society. Findings suggest that AI and big data can enhance destination competitiveness and responsible tourism behavior while aligning innovation with sustainability objectives. The study concludes that achieving the full potential of technological integration requires balanced approaches that proactively manage social, environmental, and governance concerns, supporting a resilient and innovative tourism sector.

Keywords: digital transformation, sustainable development, data management, tourism, artificial intelligence (AI)